

Solna församlingsblad

NR 2 2019

Svenska kyrkan
SOLNA

Påsk

utan ägg och
lånta fjädrar

Om påskvädret så tillåter

Äntligen får man hänga undan vinterkläder och skor och istället försöka minnas solkräm och pollenmedicin på morgnarna. Inget gott som inte har något ont med sig, för vem skulle orka vara helt nöjd någonsin? Ändå är nog de flesta av oss här i Sverige lite nöjdare när vintern har rasat ut. Lite lättare blir det trots allt att leva. Det är inte konstigt att vi här i det mörka norr vill fira vårens ankomst och livets återvändande. Traditionellt sker detta genom högtiden påsk.

Bakom den långa och för många kanske svårbegripliga bibelberättelserna om vad som skedde med Jesus vid påsk; den sista måltiden, korsfästelsen, döden och uppståndelsen står tanken att livet segrar över döden. Livet som ett kretslopp, det är inte så svårt att begripa, den ser vi själva när det åter börjar spira bland förmultna löv.

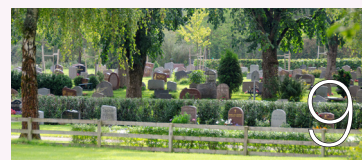
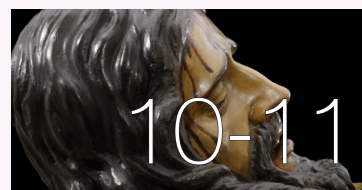
Att känna till historien och att förstå hur människor tänkt tidigare är viktigt för att förstå hur vi tänker, och hur vi borde tänka, idag. Märkliga riter och vanor från förr eller från andra kulturer, kan bakom ytan stå för samma sak som det vi firar själva. Det behöver inte vara så mycket konstigare än vädret!

Det sägs att vi i Sverige pratar ovanligt mycket om vädret. Är det så kontigt? Så mycket som vi påverkas av det. Idag kan vi tämja naturen på alla möjliga sätt och vi är inte längre lika beroende av vädret för vår överlevnad. Klimatet däremot, det blir vi alltmer påverkade av och det har vi styrt sönder så att vi snart inte längre kan styra det alls. Vi måste se till hur vi har levt, hur andra före oss har levt och inse att det inte alltid har varit så bra. Slaveriet var inte bra, det fick vi sluta med och göra upp med. Det gisslandrama vi satt jorden i är inte heller så bra, vi måste sluta med det också. Tillslut står vi ändå där och ser helgen regna bort, eller odlingarna torka bort och den där påsken 2019, hur var vädret då egentligen? Det minns vi inte, men den smarriga veganska påskmiddagen, den ska vi faktiskt aldrig glömma!

ANNA-LENA ARREBORN
Redaktör
anna-lena.arreborn@svenskakyrkan.se

INNEHÅLL 2/2019

3. Påsken i Solna

Hela påskens program.

4-5. Mat i påsk

Påsken ligger inte i ägget.

6-7. Straffbart att häda Gud?

Ann-Kartin Hatje om vikten av att värna religionsfrihet.

10-11. Ingen annan Gud har sår

Anders Isacsson om gudsbilder genom tiden.

12-13. Historiska perspektiv i vår

Två aktuella kulturupplevelser fokuserar på historieskrivning.

Dessutom:

8. På gång 9. Information från kyrkogårdsförvaltningen
14. Kontakt 15. Kalendarium.

Solna församlingsblad

Nummer 2/2019. Nästa nummer, 3/2019, delas ut första veckan i juni. Vid utebliven tidning ring 08-546 646 34 så skickar vi en tidning.

Utgivare: Solna församling
Box 1006, 171 21 SOLNA,
tel 08-546 646 34
Ansvarig utgivare: Niklas Lång

Redaktör: Anna-Lena Arreborn
Redaktionskommitté:
Anders Isacsson, Anna-Lena Arreborn
Layout: Anna-Lena Arreborn

Bilder där annat ej anges: Unsplash

Tryck: åtta45
Distribution: PostNord

Upplaga: 42000 ex

Tältidning produceras av: Iris Media

Bild framsidan: Unsplash

Redaktionen ansvarar för text och bild där inget annat anges.

E-post: anna-lena.arreborn@svenskakyrkan.se

A close-up photograph of several yellow daffodils with green stems and leaves, positioned on the left side of the page. The flowers are in various stages of bloom, with some fully open and others as buds.

Påskan

PASSIONSANDAKT

måndag 15 april kl 19 *Kyrkans hus*
Christoph Annehed, Lotta Holmberg Larson

PASSIONSANDAKT

tisdag 16 april kl 19 *Kyrkans hus*
Jenny Bergman, Roland Nilsson

PASSIONSANDAKT

onsdag 17 april kl 19 *Kyrkans hus*
Anders Isacsson, Jörgen Lindström

JOHANNESPASSIÖNEN

onsdag 17 april kl 19 *Råsunda kyrka*
Solna vox, Bergshamra vokalensemble,
Alexander Lundberg, Lars Artborg, dirigenter

SKÄRTORSDAGSMÄSSA

skärtorsdag 18 april kl 19 *Bergshamra kyrka*
Hannah Lundberg Smith, Lotta Holmberg
Larson

SKÄRTORSDAGSMÄSSA

skärtorsdag 18 april kl 19 *Hagalunds kyrka*
Jenny Bergman och Niklas Lång,
Alexander Lundberg

SKÄRTORSDAGSMÄSSA

skärtorsdag 18 april kl 19 *Råsunda kyrka*
Tore Skytén, Roland Nilsson

SKÄRTORSDAGSMÄSSA

skärtorsdag 18 april kl 19 *Solna kyrka*
Anders Isacsson och Anne-Christine Yström,
Lars Artborg

PILGRIM PÅ LÅNGFREDAGEN

Pilgrimsvandring i Bergshamra som ansluter
till och avslutas vid Bergshamra kyrkas
långfredagsgudstjänst. Anmälan via
hemsidan.

LÅNGFREDAGSGUDSTJÄNST

långfredag 19 april kl 11 *Hagalunds kyrka*
Jenny Bergman, Alexander Lundberg

LÅNGFREDAGSGUDSTJÄNST

långfredag 19 april kl 11 *Ekensbergskyrkan*
Tore Skytén och Niklas Lång, Lars Artborg,
Liselott Björk, diakon i Ekumeniakyrkan

LÅNGFREDAGSGUDSTJÄNST

långfredag 19 april kl 11 *Solna kyrka*
Anders Isacsson, Roland Nilsson

LÅNGFREDAGSGUDSTJÄNST

långfredag 19 april kl 15 *Bergshamra kyrka*
Marie Fransson, Lars Artborg

STABAT MATER

långfredag 19 april kl 15 *Solna kyrka*
Pergolesis klassiska verk om Jesu moder som
står vid korset och gråter.
Cecilia von Heijne, sopran, Martin Blomquist,
countertenor,
Barockensemble under ledning av Ann
Wallström, Jörgen Lindström, orgel

PÅSKNATTSMÄSSA

påskafton lördag 20 april kl 23
Bergshamra kyrka
Hannah Lundberg Smith och Niklas Lång,
Lotta Holmberg Larson

GUDSTJÄNST MED PÅSKENS SCENER

påskdagen söndag 21 april kl 11
Råsunda kyrka
Jenny Bergman, Lars Artborg

HÖGMÄSSA

påskdagen söndag 21 april kl 11 *Solna kyrka*
Anders Isacsson och Anne-Christine Yström,
Marcus Torén och Jörgen Lindström, Solna
kvartettsångare

HÖGMÄSSA

påskdagen söndag 21 april kl 11
Hagalunds kyrka
Christoph Annehed, Alexander Lundberg

EMMAUSMÄSSA

annandag påsk måndag 22 april kl 11
Bergshamra kyrka
Christoph Annehed, Lotta Holmberg Larson

FILMVISNING

annandag påsk måndag 22 april kl 15
Pingskyrkan
Ekumenisk filmeftermiddag, filmen Maria
Magdalena med efterföljande samtal

Traditionellt och **veganskt** på påskbordet

För många är traditioner och högtider starkt förknippade med mat, med särskilda rätter som man äter år efter år. Vi ser ofta dessa traditioner som självklara och naturliga även om traditioner utvecklas genom historien i takt med resten av samhället.

Att ägg är så förknippat med påsk beror på en tradition som är sprungen ur en het annan verklighet än den vi lever i idag. Under en oerhört stor del av mänsklighetens historia har vi tvingats leva efter naturens nycker där väder och klimat har påverkat våra möjligheter att ställa mat på bordet. När hönsen åter framåt vårkanten började värpa här uppe i norr så fick vi efter en torftig vinter ett överflöd av ägg och det blev naturligt att det hamnade på påskbordet.

Idag är situationen en annan. Nu är det istället naturen som är slav under människans nycker. Vi behandlar den illa men vill ändå ha ut allt vi kan från den. Därför manipulerar vi hönsens naturliga mönster så att de kan värpa året runt. Ägg är inte längre en naturlig symbol för våren då tillgången är lika stor jämt.

Ägget har också länge varit en kristen symbol för liv och födelse. Men med tanke på att en nykläckt

fabrikskyckling i snitt får leva 35 dagar, alltså kortare än den till påsken avslutade fastan, så känner allt fler att livssymboliken haltar.

Hur ska vi göra för att kunna leva hållbart och utifrån de förutsättningar vi har idag? Måste vi bryta alla traditioner och börja om på nytt? Inte alls, menar veganen Tomas från Skytteholm, som för många år sedan ställde alla animaliska produkter på hyllan. Traditionerna är dock lika viktiga. De är inte avskaffade, bara uppdaterade och i många fall förbättrade, menar han.

- Jag vill fortfarande ha samma mat varje år på påskbordet, det är väldigt viktigt för mig, men nu är allt veganskt. Skagenröran är viktigast. Den skulle jag snarare vilja lägga in i julbordet också men där får jag stopp från övriga familjen.

Påsken kan av flera skäl vara lättare att börja med om man vill ändra sina matvanor. Många ser veganmaten som lättare och fräschare, något som går hand i hand med våren och solljuset och motivationen att ställa fram en sallad är kanske högre än vid jul då många fortfarande eftersträvar paltkoma lagom till Kalle Anka. Tomas ser också ett barnperspektiv i det.

- Att vilja rädda de söta kycklingarna, det går hem hos barnfamiljerna. När det gäller

grisen är det inte lika många som tycker att spelar någon roll.

Påsken tycks helt enkelt vara en ovanligt lämplig högtid att äta veganskt på. Vissa andra fungerar inte alls, menar Tomas.

- Kräftskiva har jag inte varit på en enda gång sedan jag blev vegan. Där är ju allt fokus på just kräftan som ska ätas. Jag har blivit tipsad om att testa med kronärtskocka istället men det har inte blivit av än.

Tomas menar att det bästa man kan göra som vegan är att engagera sig i familjemiddagarna kring högtiderna.

- Är det inte någon som känner till vegansk mat så blir det lätt att man får äta sallad och potatis, menar han. Då är det bättre att laga själv och ta med sig, visa på vad som finns. Ofta blir människor som inte är vana vid vegankäk imponerade och man får ofta dela med sig av recept. Det är bra, då sprider det sig och fler blir medvetna om möjligheterna.

Tomas bjuder på några av sina favoritrecept till påskbordet och uppmanar alla att våga prova. Det är mindre konstigt än man kanske tror att skippa animaliska produkter.

- Det blir påsk ändå, säger han. Och seriöst, missa inte skagenröran!

Se fler recept på hemsidan!

BÖREK

200 g färsk spenat
1 paket vegansk fetaost
1 klyfta vitlök
salt, peppar
filodeg

Stek spenaten tills vätskan ångat bort. Pressa i en vitlöksklyfta, salta och peppra. Smula ner fetan, låt svalna lite. Lägg upp ett ark filodeg på bordet. Lägg lite fyllning längs ena långsidan, rulla ihop som en buldeg och därefter som en kanelsnurra. Pensla med lite sojamjolk eller vatten så att fäster. Strö lite sesamfrön eller nigellafrön ovanpå. Tillaga i ugn, 200 grader ca 20 minuter.

PÅSKGUL PAPRIKASOPPA

3 gula parikor
ca 6 dl vatten
1 gul lök
1 buljongtärning
1 tsk schalottenlöksfond
1 dl soja- (eller havre-) grädde
Rostade pumpafrön

Skär paprika och lök i bitar. Fräs i en gryta i lite rapsolja. Häll på vatten, buljong och fond och låt koka upp, sjud några minuter. Häll i grädde och låt sjuda någon minut till. Mixa soppan slät och servera varm eller kyl några timmar innan servering. Strö över rostade pumpafrön för extra krisp.

SKAGENSNITTAR

1 dl vegansk fraiche
1 dl äggfri majonnäs
½ finhackad rödlök
200 g finskuren fast tofu
3 msk tångcaviar, röd eller svart
hackad färsk dill efter smak
pressad citron
salt, peppar
valfritt bröd

Blanda alla ingredienser utom brödet i en skål. Låt stå kallt, gärna några timmar. Lägg upp på bitar av bröd och garnera med dill, citronskiva eller lite mer tångcaviar.

När det var *straffbart* att *häda* eller *skymfa* Gud

1964 bötfälldes fyra medarbetare vid Sveriges Radio för att offentligen ha skymfat nattvarden som helig institution. En av dessa var "skägget" Lasse O'Månsson, känd för sin sjuka humor, och en annan var Sveriges Radios ansvarige producent Carl-Uno Sjöblom. Detta gav upphov till pressrubriker som "Skägg i rätten bestred skymf av nattvarden". Bakgrunden var ett 30 sekunder långt inslag i ett satiriskt radioprogram som sändes i oktober 1963. Radiolyssnarna fick höra hur en bil bromsade in vid en bensinstation. Förutom bensin och motorolja erbjöds bilföraren även att ta en oblat och en klunk vin och att tro på Gud.

Många tyckte att de tre programmakarna och Carl-Uno Sjöblom borde ha frikänts och menade att det handlade om ett skämt, även om det kunde uppfattas som dåligt och anstötligt. Detta säger en del om tidsandan under 1960-talet med ett alltmer sekulariserat samhälle och en lagstiftning, som nog inte var i takt med tiden. Även kyrkolivet hade förändrats med allt fler

frikyrkor, som drog till sig ett ökat antal medlemmar.

Den folkpartistiska tidningen Falu-Kuriren menade rentav att programmakarnas drift inte gällde nattvarden som helig institution utan var riktat mot de kristna som ville göra kyrkorna till "popkyrkor". Tidningen syftade här på en del frikyrkor, som efter amerikanskt mönster använde sig av modern reklamteknik i sitt missionerande. Tidningen pekade på att i Amerika fanns det "drive in"-gudstjänster, där det delades ut gratis glass. Tidningen drog därför slutsatsen att steget till att dela ut nattvarden vid bensinstationerna inte var så långt.

Den lag som hade åberopats för bötfällningen av de fyra medarbetarna vid Sveriges Radio, var lagen om trosfrid från 1949. Enligt den var det straffbart att offentligt skymfa sådant som Svenska Kyrkan håller heligt. De straff som kunde utmätas var böter eller fängelse i högst sex månader. Denna lag innebar dock en avsevärd mildring av den tidigare mycket stränga

hädelselagstiftningen. Ordet "häda" ersattes nu med ordet "skymfa". Det blev inte heller straffbart att driva gäck med religiösa företeelser.

Ett av de strängaste brotten förr i världen var att häda Gud. Enligt Mose lag straffades det med döden. På 1500-talet blev Sverige en luthersk gudsstat. Endast en religion tilläts, "den sanna evangeliska läran" med en Konung av Guds nåde. Mose lag införlivades då i den världsliga lagstiftningen, och dödstraff infördes för hädelse mot Gud och Konungen. 1864 togs dödsstraffet för hädelse bort.

1971 hade trosfridslagen spelat ut sin roll. Den ersattes av en utvidgad hetslagstiftning, när Sverige samma år anslöt sig till FNs konvention om mänskliga rättigheter. Det blev då straffbart att hota eller missakta folkgrupp av viss ras, med viss hudfärg, av visst nationellt eller etniskt ursprung eller med viss trosbekännelse.

Senare har krav framförts på ett återinförande av en trosfridslag. 1999 motionerade

kristdemokraten Tuve Skånberg om att trosfridslagen borde återinföras. Bakgrunden var konstnären Elisabeth Ohlson Wallins Ecce Homo-utställning. Dess sexuella och homosexuella uttryck, och att den fick ställas ut i Uppsala domkyrka, uppfattade han som ytterst religionskränkande och anstötligt.

2006 gjorde han gemensam sak med muslimska samfund och föreningar. Då gällde det Muhammedkarikatyterna i Jyllands-Posten och i andra europeiska tidningar, karikatyrrer som upprörde många muslimer världen över.

Regering och riksdag avslog Skånbergs krav och menade att den i grundlagen inskrivna religionsfriheten och den gällande hetslagen i

Tryckfrihetsförordningen var tillräckliga. Justitieministern Thomas Bodström framhöll att det var viktigt med en öppen debatt, där obehagliga och osanna utsagor kunde bemötas med motargument och saklighet. Det var enligt honom viktigare än att stifta nya hindrande lagar. Som exempel tog han den då aktuella debatten om att straffbelägga påståenden om att Auschwitz och koncentrationsläger inte skulle ha existerat.

När de fyra SR-medarbetarna bötfälldes 1964 för brott mot trosfriden, såg medielandskap annorlunda ut. Dagstidningarna var betydligt fler än i dag med många lokala och regionala tidningar. För övrigt rådde det radio- och TV-monopol utan reklaminslag. I slutet av decenniet infördes en andra TV-kanal, och färg-

TV började att sändas officiellt först 1970.

Medielandskapet domineras idag av de sociala medierna och annan digitaliserad information med global räckvidd. Dagspressen har krympt avsevärt till förmån för en mängd nyhetsappar. Digitaliseringen och de många informationskällorna har medfört att press- och yttrandefriheten blivit betydligt svårare att kontrollera både på gott och ont. På ont handlar det om en spridning av vålds- och hatpropaganda, som baseras på rasistiska och odemokratiska uppfattningar. Då gäller det att stå upp för demokrati, yttrandefrihet och religionsfrihet.

TEXT: ANN-KATRIN HATJE

INVIGNINGSKONSERT

Stjärnpianisten Roland Pöntinen kommer och inviger Hagalunds kyrkas nya flygel
Hagalunds kyrkas nya flygel 27 april kl 16. Fri entré!

FILM I PÅSK

22 april, annandag påsk, visas Garth Davis film Maria Magdalena från 2018 i samarbete med Pingstkyrkan. Maria Magdalena själv spelas av Rooney Mara som vi tidigare sett som Lisbeth Salander i den amerikanska filmatiseringen av Milleniumtrilogin, och i rollen som Jesus ser vi Joaquin Phoenix.

Filmen börjar kl 15 och det finns fika att köpa till självkostnadspris. Efter filmen följer ett samtal. Plats: Pingstkyrkan, Råsundavägen 76.

VANDRINGAR OCH VISNINGAR

Turista på hemmaplan och gå en vandring vid Solna kyrka, en av Stockholms äldsta kyrkor och en av få rundkyrkor i länet. På den lummiga kyrkogården finns dessutom flera intressanta livsöden att upptäcka. I maj erbjuds två gratis vandringar och visningar med guide:

12 MAJ KL 12.30 Ann-Katrin Hatje gör en guidad visning av kyrkan samt ett urval av gravarna omkring.

30 MAJ KL 12 Elisabeth Auer guidar på en kyrkogårdsvandring.

Fri entré, samling vid kyrkporten.

Gravstenssäkerhet

Riskbedömning och kontroll under 2019

Kyrkogården/begravningsplatsen ska vara en säker plats för alla att vistas på. Det är inte ovanligt att gravstenar släpper i gjutning eller dubbnings och därigenom blir instabila. Kyrkogårdsförvaltningen i Solna har därför inlett ett omfattande arbete med att besiktiga gravstenar för att se till att det inte finns någon risk för att de välter.

Varför ligger gravstenen ner?

Gravstenar kan läggas ned av kyrkogårdsförvaltningen om de bedöms utgöra en risk för besökare eller anställda. Kyrkogårdsförvaltningen har ansvar för att genomföra regelbundna kontroller och meddela gravrättsinnehavaren om gravstenen utgör en risk. Det är då gravrättsinnehavarens ansvar att åtgärda gravstenen eftersom den är gravrättsinnehavarens egendom.

En skylt sätts ut på graven med information om att det är kyrkogårdsförvaltningen som har utfört åtgärden. Gravrättsinnehavaren kontaktas via brev där denne uppmanas att åtgärda gravstenen. Om förvaltningen inte kommer i kontakt med gravrättsinnehavaren kan stenen bli liggande under en längre tid.

Varför behöver man ommontera eller justera gravstenar ibland?

Gravstenar, socklar och dubbnings påverkas med tiden av fukt, tjäle och sättningar i marken. Om kyrkogårdsförvaltningen vid kontroll och riskbedömning av gravstenen upptäcker att gravstenen inte är säkert monterad måste det åtgärdas. Kyrkogården ska alltid vara en säker arbetsplats och en säker plats att vistas på.

Vad säger begravningslagen?

Begravningslagen är tydlig med att det är gravrättsinnehavaren som äger och ansvarar för alla gravanordningar på gravplatsen. Det betyder att gravstenen är gravrättsinnehavarens ansvar.

Hur ofta ska gravstenar besiktigas på en kyrkogård?

Enligt Arbetsmiljöverkets riktlinjer ska gravstenarna kontrolleras vart femte år.

Varför ska gravrättsinnehavaren stå för kostnaden för ommontering?

Gravrättsinnehavaren har ansvar för att gravstenen är korrekt och säkert monterad. Kyrkogårdsförvaltningen ansvarar för att utföra kontroller så att kyrkogården är en säker plats att vistas på.

Kan man som gravrättsinnehavare förändra utformningen av gravstenen och exempelvis välja att lämna den liggande?

Kyrkogårdsförvaltningen godkänner ursprungligen gravrättsinnehavarens gravstensritning utifrån hur gravkvarteret är utformat och har att tillse att den inte strider mot god gravkultur. Gravstensens utformning, placering eller montering får alltså inte förändras utan en ny ansökan och ett nytt godkännande.

Vilket ansvar har gravstensfirman?

Det är i grunden gravrättsinnehavaren som har ansvaret för att stenen är säkert monterad, även om en gravstensfirma har fått uppdraget att göra arbetet. Centrala gravstenskommittén (CGK) har riktlinjer som ska följas för att kyrkogårdsförvaltningen ska kunna godkänna gravrättsinnehavarens ansökan om att få montera gravstenen på det sätt som anges i ansökan. Gravstensfirman har endast ansvar i relation till gravrättsinnehavaren för beställt arbete i enlighet med konsumentköplagen (i dagsläget 2 år) samt det ansvar som eventuellt också har skrivits in i avtalet.

Vem vänder man sig till om man är missnöjd med monteringen eller kyrkogårdsförvaltningens beslut?

Om stenen har monterats under de två senaste åren bör man ta kontakt med stenfirman och reklamera monteringen. Om stenen är felaktigt monterad kan man reklamera arbetet även efter att konsumentköplagens garantitid har gått ut. Om man är missnöjd med kyrkogårdsförvaltningens beslut och inte anser att gravstenen utgör någon fara kan man överklaga beslutet till Länsstyrelsen.

Vad händer om gravstenen inte monteras om, trots att det finns behov av det?

Gravplatsen kan bedömas som vanvårdad om gravstenen ligger ned på ett ovårdat sätt eller lämnas liggande allt för länge. Då kan gravplatsen tas tillbaka av huvudmannen och gravrättsinnehavaren blir av med rätten till gravplatsen.

Avslutningsvis vill vi från Kyrkogårdsförvaltningens sida än en gång betona att vi genomför dessa åtgärder av säkerhetsskäl. Vi hoppas på ett gott samarbete med er gravrättsinnehavare och förståelse från anhöriga och alla andra som besöker våra kyrkogårdar.

”No other god has wounds”
Så heter en dikt som Ylva
Eggehorn skrev 1977; ”ingen
annan gud har sår”. Den titeln
har etsat sig fast i mitt sinne
och jag tror att det handlar
om att orden fångar in kanske
det mest centrala och unika
i kristen tro och liv. ”Ingen
annan gud har sår” handlar
om allt det som vi får erfara
och vara med om under påsken
och på ett särskilt sätt på
Långfredagen.

För att förstå det unika med
detta måste vi gå tillbaka i
historien och tänka på hur
gudarna beskrevs tidigare.
Antikens gudar hade inte sår
eller var sårbara. De var hjältar.
Visst kunde de beskrivas
som mänskliga varelser som
älskade, hatade och var
svartsjuka, men att visa svaghet
och sårbarhet var det aldrig tal
om. Om vi läser om våra egna
asar i Norden är det samma
sak. Hjältar och hjältinnor
flimrar förbi med mänskliga
egenskaper, men svaghet och
sårbarhet är inget som beskrivs
eller tas upp i Eddan.

Att gudar dör och uppstår är
inget nytt i historien. Det kan
vi läsa om redan i det gamla
Egypten, men att en gud blir
korsfäst och uppspikad på ett
kors med en törnekrona virad
runt sitt huvud är något helt
unikt och exceptionellt i vår
kristna tro. ”Han levde vårt liv
och dog vår död” skrev Olov
Hartman i en av vår kyrkas
nattvardsböner. Det är i denna
solidaritet med mänskligheten
och i det att vi kan identifiera
oss med Kristi lidande, som gör
vår tro så unik.

Kristus på korset, med händer
och fötter genomborrade,
blod och sår avbildade hörde
inte till de allra tidigaste
avbildningarna i konsthistorien.
De tidigast kända bilderna av
Jesus som man hittat i Roms
katakomber avbildar Jesus som
en knubbig herde med lockigt
hår. Senare i Bysans avbildas
Jesus som allhärskaren eller
Pantokrator ofta högst uppe
i korabsiden i mosaik. Under
romansk, dvs. tidig medeltid
avbildas Kristus ofta som kung
med krona. Efter den perioden
händer något. Under 12,13 och

1400-talet börjar Jesus avbildas
med sår, blod och törnekrona.
Smärtan och lidandet får ta
plats och gestaltas på ett naket
och ibland makabert sätt.

Gestaltning av Jesu lidande
säger också något om tiden,
medeltiden som var en tid då
många människor levde med
sjukdom och död som en högst
påtaglig realitet. Pesten härjade
och skördade åtskilliga liv.
Krig rasade och världen var
på många sätt mörk och kall.
Då kunde man finna tröst i
att meditera inför en bild av
Kristus som liksom man själv
lider oerhörda kval.
Det finns en tröst i att se sitt
eget lidande speglat i Kristi
lidande. I vår tid är vi inte lika
benägna att anamma detta
förhållningssätt. Vi vill helst se
bort från lidandet och spegla
oss i dem som är starka, vackra
och lyckade. Vår tid har länge
varit fascinerad av framgång
och styrka. Svagheten är till för
någon annan, men gäller inte
mig. Frågan är om vi har blivit
lyckligare genom att förtränga
mänsklighetens smärta? Frågan
är om vi mår bra av att se

bort från såren och blodet på korset?

Många vill ha en glad och positiv kristendom. En gudstjänst som är lättsam med trallvänlig musik. Det behöver inte vara fel, men det blir fel om vi fastnar i det. Vi behöver också acceptera livets och mänsklighetens villkor som handlar om ett både och. Utan smärtan, ingen glädje, utan mörker, inget ljus, utan långfredag, ingen påskdag. Anledningen till att jag är kristen är att intet mänskligt är kristendomen främmande. I vår tro får allt mänskligt finnas.

Jesus levde ju vårt liv och dog vår död". Han går vid vår sida. "En kväll när ni sitter där vid bordet och ingenting finns kvar att hoppas på och mörkret ligger tungt mot alla fönster då ser du att han ser på dig...och då: hans ansikte berättar om din smärta som han har tagit in var dag i sig hans kropp har böjts och han har blivit sårad han är till döden trött men ger dig liv och aldrig har han skyddat sig emot dig... då färdas allting hemåt vid ert bord: du bor i honom och han bor i dig och platsen där ni bor är en ny jord.

ur Ylva Eggehorn's dikt "No other god has wounds".

TEXT: ANDERS ISACSSON

Jesus på korset målad av den italienske konstnären Perugina (ca 1446–1523). Andra sidans bilder från vänster: Tors strid med jättarna, målav av Mårten Eskil Winge (1838–1896), Grekiske guden Ares, staty stående i Hadrianus vila i Italien, Jesus Pantokrator, mosaik från Chorakyrkan i Istanbul.w

Foto: Paul Stuart

FORUM FÖR LEVANDE HISTORIA

Tara Westovers Allt jag fått lära mig utgiven av Natur och Kultur.
Pressbilder från Forum för levande historia.

Där man bränner böcker

– om vikten av historia för att förstå sin samtid

Vikten av att minnas och att vara medveten om vår plats i historien är temat i två högaktuella kulturuttryck.

Tara Westovers hyllade memoar *Allt jag fått lära mig* har nyligen släppts på svenska. I boken berättar hon om sin uppväxt i amerikanska Idaho med en far som lever i en paranoid föreställning om att världen utanför hemmet är fientlig. Traditionell vård är opålitlig och syndig och kommer bara att leda till helvetet. Mammans hemkokta örtbrygder och salvor är den enda lindring som tolereras. Livet går ut på att sköta sig själv utan inblandning från övriga världen. Därför behöver barnen ingen utbildning utan är till bättre nytta som hjälp hemma på bilskröten, den verksamhet som ändå drar in de slantar som familjen behöver.

Tara, född 1986, lär sig läsa själv genom mormonska skrifter. Genom att själv studera inför inträdesprov lyckas hon mot förmodan komma in på college, trots att hon inte ens gått grundskolan. En otrolig bedrift, absolut,

men väl i skolan inser Tara att det inte bara är sakkunskaper hon saknar. Hon har inte heller någon bild av det sammanhang hon befinner sig i, i samhället och i historien. Hela hennes världsbild bygger på pappans förvrängda åskådning och på vad han har valt att förmedla till henne. Redan första dagen gör hon bort sig genom att fråga läraren vad Förintelsen är för något. Medan resten av klassen tystnar blir läraren upprörd över hur hon kan "skämta" om en sådan sak. Själv har hon aldrig hört talas om judeutrotningen. Hur ska man kunna uppröras över något man inte visste skett?

Taras berättelse visar hur viktigt det är med en gemensam historia och att det finns sådant som är för viktigt för att glömmas bort av kommande generationer. Forum för levande historia i Gamla stan här i Stockholm arbetar med just den frågan. I utställningen *Plundring* som visas under vår och sommar 2019 lyfter man värdet av minneshistoria.

Mellan 100 och 200 miljoner böcker plundrades av nazisterna under andra

världskriget. I början brändes de på bokbål men snart insåg man att böckerna kunde användas ideologiskt. Genom att studera böckerna kunde nazisterna studera kulturen hos dem man ansåg vara ens fiender, för att i förlängningen kunna bekämpa fiendernas världsbild. Genom att ta ifrån människor deras böcker och kulturföremål så tar man ifrån dem deras mänsklighet, deras kultur och deras plats i historien. Man tar då också kontroll över historieskrivningen och kan kontrollera vad eftervärlden ska minnas.

Tara Westover tog kontrollen över sin historieskrivning och sin plats i världen. Hon studerade sig fram till en professorstitel och till en egen världssyn som stod i bättre samklang med omvärldens. När de plundrade föremålen från andra världskriget når tillbaka till familjerna som en gång ägt dem ger det fler människor makten att minnas sin egen historia, och att utfråna det forma sin livsberättelse.

TEXT: ANNA-LENA ARREBORN

Kontakt

Solna församling Telefon och e-post

Box 1006, 171 21 Solna

Besöksadress: Kyrkans hus, Skytteholmsvägen 14, vid Solna centrum.

Måndag–Torsdag 8.30–16, Fredag 8.30–13

solna.forsamling@svenskakyrkan.se svenskakyrkan.se/solna

FÖRSAMLINGSEXPEDITION

Reception och upplysningar

08-546 646 00. Fax: 08-27 02 19
solna.reception@svenskakyrkan.se

BOKNING AV DOP OCH VIGSEL

08-546 646 10. Tel tid 9-12, 13.30-14.30. Fredagar endast 9-12.

Ann-Catrine Wikerfelt
ann-catrine.wikerfelt@svenskakyrkan.se

BOKNING AV BEGRAVNING

08-546 646 20. Tel tid 9-12, 13.30-14.30. Fredagar endast 9-12.
Ingrid Ledin
ingrid.ledin@svenskakyrkan.se

KYRKOHERDE

Niklas Lång 08-546 646 35
niklas.lang@svenskakyrkan.se

KOMMUNIKATION

Anna-Lena Arreborn 08-546 646 34
anna-lena.arreborn@svenskakyrkan.se

PRÄSTER

Jenny Bergman 08-546 646 69
jenny.bergman@svenskakyrkan.se

Marie Fransson 08-546 646 87
marie.c.fransson@svenskakyrkan.se

Anders Isacson 08-546 646 63
anders.isacson@svenskakyrkan.se

Anders Mattsson 08-546 646 91
anders.mattsson@svenskakyrkan.se

Tore Skytén 08-546 646 24
tore.skyten@svenskakyrkan.se

Hannah Lundberg Smith
08-546 646 86
hannah.lundberg.smith@svenskakyrkan.se

Sara Sundlo 08-546 646 52
sara.sundlo@svenskakyrkan.se

Anne-Christine Yström
08-546 646 48
anne-christine.ystrom@svenskakyrkan.se

PASTORSADJUNKT

Christoph Annehed 08-546 646 54
christoph.annehed@svenskakyrkan.se

DIAKONER

Marie Corbell 08-546 646 94
mia-marie.corbell@svenskakyrkan.se

Lena Ekesryd Sjödin 08-546 646 39
lena.ekesryd-sjodin@svenskakyrkan.se

Andreas Högenå 08-546 646 57
andreas.hogena@svenskakyrkan.se

Åsa Johansson Stridh 08-546 646 74
asa.johansson.stridh@svenskakyrkan.se

Heléne Liljegren 08-546 646 68
helene.liljegren@svenskakyrkan.se

Peter Nygren 08-546 646 75
peter.b.nygren@svenskakyrkan.se

KYRKOMUSIKER

Alwar Almkvist 08-546 646 54
alwar.almkvist@svenskakyrkan.se

Lars Artborg 08-546 646 55
lars.artborg@svenskakyrkan.se

Helena Eliasson 08-546 646 56
helena.m.eliasson@svenskakyrkan.se

Lotta Holmberg Larson 08-546 646 51
lotta.holmberg.larson@svenskakyrkan.se

Jörgen Lindström 08-546 646 38
jorgen.lindstrom@svenskakyrkan.se

Alexander Lundberg 08-546 646 53
alexander.lundberg@svenskakyrkan.se

Marcus Torén 08-546 646 49
marcus.toren@svenskakyrkan.se

Margareta Larsson (vik.) nås via växeln

SJUKHUSKYRKAN KAROLINSKA
Expeditionen 08-517 740 73

Sjukhussjälavårdare/diakoner
Åsa Högman 08-517 722 16
asa.i.hogman@sl.se

Malin Samzelius 08-517 740 73
malin.samzelius@svenskakyrkan.se

Lena Denke 08-517 740 53
lena.denke@svenskakyrkan.se

Sjukhussjälavårdare/präster
Ritva Nevalainen Olsson
08-517 740 55
ritva.nevalainen-olsson@sl.se

Mona W Lindberg 08-517 735 12
mona.westerlund-lindberg@sl.se

Ingela Freed 08-517 731 45

PEDAGOGER

Församlingspedagog
Lotta Lundberg 08-546 646 46
lotta.lundberg@svenskakyrkan.se

Församlingsassistent
Axel Kroon
08-546 646 92
axel.kroon@svenskakyrkan.se

Simon Falk Ehrén
08-546 646 85
simon.falk-ehren@svenskakyrkan.se
Ungdomsassistent
Isak Denholt 08-546 646 59
isak.denholt@svenskakyrkan.se

FÖRSKOLAN

Förskolechef
Renata Rams 08-546 646 61
renata.rams@svenskakyrkan.se

Kyrkans öppna förskola
Kyrkans hus, 08-546 646 40

Kyrkans öppna förskola
Solvändan, Fridensborgsv 110
08-546 646 23

Förskolan i Huvudsta gamla slott
Huvudsta strand 08-83 96 23

Förskolan Glädjen
Himlabacken 3,
08-546 646 13 (Stjärnan)
08-546 646 14 (Månen)
08-546 646 65 (Solen)
Förskolan Näckrosgården
Råsundavägen 147, 08-82 49 35

FÖRSAMLINGSHEMS VÄRDAR

Margareta McLaughlin
08-546 646 64
margareta.mclaughlin@svenskakyrkan.se

Stefan Johansson 08-546 646 21
perstefan.johansson@svenskakyrkan.se

KANSLI

Ewa Engman, administrativ chef
08-546 646 36
ewa.engman@svenskakyrkan.se

Ann-Marie Almqvist, ekonomiassistent
08-546 646 26
ann-marie.almqvist@svenskakyrkan.se

Håkan Johanson, utrednings-
sekreterare, 08-546 646 42
hakan.johanson@svenskakyrkan.se

Anita Eriksson, kamrer
08-546 646 41
anita.eriksson@svenskakyrkan.se

Victor Malmström, fastighetsskötare,
08-546 646 70
victor.malmstrom@svenskakyrkan.se

Göran Ridnert, fastighetsförvaltare
och tf förste vaktmästare
08-546 646 82
goran.ridnert@svenskakyrkan.se

KYRKOGRÄDSFÖRVALTNINGEN

Kaplangården, Prostvägen 10
171 64 Solna

Bokning av gravsättning och
borgerlig begravning
Kyrkogårdsexpedition
08-546 647 00 kl 9-12
Fax: 08-546 647 50
solnakyrkogard@svenskakyrkan.se

KYRKOR

Råsunda kyrka, Förrådsgatan 26
08-27 01 65
Vaktmästare
08-546 646 29

Hagalunds kyrka, Hagalundsgatan 6
08-83 14 62
Vaktmästare Lars Calén
08-546 646 83
lars.calen@svenskakyrkan.se

Solna kyrka, Prostvägen 14
08-33 62 71 säkrast kl 8-9.30
Vaktmästare Lydia Lindmark
lydia.lindmark@svenskakyrkan.se
08-546 646 76

Bergshamra kyrka
Rådjurstigen 9, 08-85 31 82
Vaktmästare Michael Tsegay
Se nedan:
Vaktmästare Kyrkans hus
Michael Tsegay
08-546 646 95
michael.tsegay@svenskakyrkan.se

ULRIKSDALS SLOTTSKAPELL

Bokning för vigsel och dop i
Ulriksdals slottskapell:
Ulla-Britt de Marchi 08-402 63 63
ulla-britt.de.marchi@royalcourt.se

ÖVRIGA LOKALER

S:t Martins stall, Prostvägen 17

FÖRTROENDEVALDA

Solna kyrkoråds presidium
Eva Gustafsson 073-383 51 10
eva.k.gustafsson48@gmail.com

Thomas Wallin 08-83 91 90
thomas.tson.wallin@gmail.com

Claes-Gunnar Bidebo
076-22 85 490
claesbidebo@live.se

SVERIGEFINSKT ARBETE

Helena Eliasson (se musiker)

KYRKANS HUS

Skytteholmsvägen 14.
Tel 08-546 646 00

KYRKANS ÖPPNA FÖRSKOLA

mån-tors kl 9-15 (12-12.30 lunchstängt) för vuxna med barn 0-5 år.
fre kl 9-13 för vuxna med barn 0-9 månader.

Lekrum, skapanderum, sångsamling, fika till försäljning, möjlighet att värma medhavd mat.

SYFÖRENINGEN

Måndagar kl 13.

FÖRSAMLINGSKÅREN

Program som inleds med kaffe kl 13.

23/4 Föredrag av Ann-Katrin Hatje om Carin Ulin.

7/5 "Från Tomtebodas station till Huvudsta central".

Magnus Persson, Solna hembygdsförening

Programmen är öppna för alla men vill man bli medlem är årsavgiften 80 kr inklusive medlemstidning. Ordförande: Birgitta Lindström, tel 08-82 31 48.

MÄSSA VID KÄLLAN

Mässa av och med ungdomar. Tisdagar kl 20

ONSDAGSTRÄFFEN

Varje onsdag kl 12.30-15. Andakt, soppa, musik och samvaro (mat 20 kr).

SAMTAL OM KRISTEN TRO

Onsdagar kl 18.

Samtal om kristen tro utifrån Bo Branders bok: Min Herre och min Gud.

SOLNAVOLONTÄRER

24/4 kl 17.30 Inspirations- och utbildningskväll.

STICK- OCH VIRKCAFÉ

2/5, 16/5 kl 16-18 till förmån för vårt internationella arbete. Info: Åsa Johansson Stridh.

BERGSHAMRA KYRKA

Rådurstigen 9

GUDESTJÄNSTER

Alla söndagar kl 11 (ej 21/4).

Särskilt program:

28/4 Gudstjänst med små och stora

ÖPPEN KYRKA

Onsdagar udda veckor kl 12.30-15. Kyrkan och församlingssalen är öppen för ljusständning, fika och samvaro.

MUSIK MITT PÅ DAGEN

24/4 kl 13. "A trumpet voluntary". Jakob Bramstäng, trumpet, Lotta Holmberg Larson, piano.

22/5 kl 13. Ander Isacson, sång, Lotta Holmberg Larson, piano

MUSIKAL

Med församlingens barnkörer kl 17 den 19/5

MÄSSA I TAIZÉANDA

Tisdagar jämna veckor kl 19. Fika från kl 18.

VARDAGSRETREAT

Udda tisdagar 17.30-20 (respektera starttiden för bibehållen tystnad).

HAGALUNDS KYRKA

Hagalundsgatan 6.
Tel 08-83 14 62.

GUDESTJÄNSTER

Alla söndagar kl 11.

TRÄFFPUNKT HAGALUND

Varje torsdag kl 13-15. Öppet hus, café, öppen kyrka för stillhet och bön. Möjlighet till samtal med diakon.

LUNCHMUSIK

16/4, 14/5 kl 12

En stund i kyrkan med musik. Möjlighet att köpa lunch och fika.

LÖRDAGSMUSIK

27/4 kl 16. Hagalunds kyrkas nya orgel invigs av Roland Pöntinen.

FINSK GUDESTJÄNST

28/4 kl 15.

12/5 kl 15 Morsdagsfirande

RÅSUNDA KYRKA

Förrådgatan 26

GUDESTJÄNSTER

Alla söndagar kl 11.

Särskilt program:

28/4 Konfirmation

12/5 Gudstjänst med

avslappning

19/5 Gudstjänst med små och stora

26/5 Ledarinvigning

SOLNA KYRKA OCH

KYRKOGÅRD

Prostvägen 14

GUDESTJÄNSTER

Alla söndagar kl 11.

MUSIK

12/5 kl 16. "Cum Jubilo", Musik av Poulenc och Durufle

Vokalensemblen Polyhymnia
Jörgen Lindström, orgel

Anders Isacson, präst

VISNING

12/5 kl 12.30 Ann-Katrin Hatje gör en guidad visning av kyrkan och några av gravarna på kyrkogården.

GUDESTJÄNST I MINNESLUNDEN

30/5 kl 9.30. Solna Brass.

KYRKOGÅRDSVANDRING

30/5 kl 12. Elisabeth Auer.

ULRIKSDALS SLOTTSKAPELL

TON OCH REFLEKTION

2/6 kl 16 Mattias von Wachenfeldt, gitarr, Mary Ljungquist Hén, hovorganist, Niklas Lång, präst

SOLVÄNDAN

Fridensborgsvägen 110.

KYRKANS ÖPPNA FÖRSKOLA

Tel: 08-546 646 23 (vänta på omkoppling)

Lekrum, skapanderum, sångsamling, fika till försäljning, möjlighet att värma medhavd mat.

mån kl 9-15, 0-5 år

tis kl 9-15, 0-5 år

onskl 9-15, 0-1½ år

tor kl 9-13, 0-9 mån

fre kl 9-15, 0-5 år

SJUKHUSKYRKAN

Karolinska universitetssjukhuset, Solna. Eugeniavägen 3. Tel 08-517 740 73. Vi finns i lokaler med ingång från entréhallen på sjukhuset.

EKENBERGSKYRKAN

Parkvägen 1

(ägs av Eumeniakyrkan).

SINNESRO I EKEN

Alla jämna lördagar kl 16.

Tankar, berättelser, musik, ljusständning och bön. Smörgåsfika från 15.30.

Vi samarbetar med

sensus

Se hela
påskens
program
på sid 3.

Mer information

Du hittar alltid de senaste ändringarna och aktuell information om gudstjänster och verksamhet på:

svenskakyrkan.se/solna

Facebook (Solna församling)

eller i vårt nyhetsbrev som du prenumererar på via hemsidan.

Invigningskonsert

för Hagalunds kyrkas nya flygel

A black and white photograph of a man, Roland Pöntinen, standing next to a grand piano. He is wearing a tuxedo with a bow tie and glasses. His right hand is resting on the piano's key cover. The piano is a dark, polished grand piano. The background shows a room with curtains and a checkered floor.

*Roland
Pöntinen*

Foto: Simon Larsson

LÖR 27 APRIL 16.00
Hagalunds kyrka

Fri entré!

Svenska kyrkan
SOLNA